

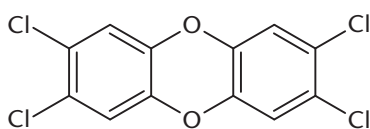
Plastikkens historie

Plastikkens historie startede i 1860'erne med opfindelsen af stoffet celluloid som blev brugt til så forskelligartede ting som billardkugler, filmstriber, skjorteflipper og dukkehoveder. I starten af 1900-tallet blev stoffet bakelit opfundet som var en hård plastiktype, der blev brugt i f.eks. radiokasser og stikkontakter. Den bløde plastik blev opfundet lige før 2. verdenskrig, og nylon gav dermed et godt og billigt alternativ til fx silkestrømper.

I 1950'erne kom der et egentligt plastikboom med mange nye former for plastik. Plastikemballage blev ligeledes udbredt i denne periode. Denne nye form for emballage gav længere holdbarhed til dagligvarerne. Plastikken signalerede modernitet og fremskridt i 1960'erne og fandt i perioden vej ind i alle dele af samfundet.

Med oliekrisen i 1973 blev plastikproduktionen dog mindre. Og sideløbende blev ungdomsoprøret i 1970erne et oprør mod plastikken da plastikken blev forbundet med forældregenerationens vilde overforbrug. En spirende miljøbevidsthed opstod også i denne periode, og aktivister gik til verbalt angreb på plastikproduktionen og gav den skylden for en række miljøkatastrofer rundt om i verden. Fra at være topmoderne blev plastikken imidlertid et nødvendigt onde for denne generation.

Op gennem 1980'erne kom plastikken tilbage som et populært og eftertragtet materiale. Dog kom plastiktypen PVC i søgelyset; især på grund af at man opdagede, at det ikke var nedbrydeligt i naturen. Denne opdagelse medførte lovmæssige restriktioner på anvendelsen så brug af PVC blev begrænset til områder, hvor den egenskab var særlig vigtig. Ud over problemer med nedbrydelighed kom PVC også under mistanke for at være skyld i dioxindannelse ved afbrænding. Dioxins kemiske opbygning er vist i figur a. Det er en fedtopløselig og svært nedbrydelig gift der i 1980'erne blev sporet først gang i forhøjede koncentrationer i blandt andet hønseæg og modermælk.

Dioxin

Figur a. Kemisk opbygning af dioxin.

Det var generelt i 1980'erne man for alvor blev opmærksom på visse plastikformers giftige indholdsstoffer. Efterfølgende har forskellige blødgørere i plastik desuden været meget oppe i medierne. Mistanken om phthalaters hormonforstyrrende egenskaber er et eksempel herpå. Phthalater er en gruppe af blødgørere som blandt andet anvendes i cremer og kosmetikprodukter.

Plastikkens anvendelsesområder er blevet voldsomt udvidet siden 1860'erne og omfatter nu så forskellige områder som opbygning af kunstig hud til brandsårpatienter til fremstilling af fly og vindmøller. I slutningen af det 20. århundrede begyndte de første former for bioplastik at vinde frem inden for især emballageproduktionen. I dag står firmaer og fonde i kø for at finde nye anvendelsesmuligheder og erstatninger for traditionel plastik.

Aktivitet A

Informationssøgning

Find, vha. fx søgning på internettet eller opslag i bøger, ud af:

- Hvad er dioxin mere præcist, og hvordan er det farligt?
- Hvilke produkter bliver i dag stadig fremstillet af PVC?
- Hvad er phthalater, og på hvilken måde er stofferne hormonforstyrrende? Find et konkret eksempel på deres hormonforstyrrende egenskaber hos mennesker eller dyr.

Aktivitet B

Plastikkens muligheder

Opstil en overskuelig oversigt med eksempler på hvad plastik anvendes til i dag. Klassen afgør sammen hvem der vinder prisen for det mest overraskende eksempel.